



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 123/05-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. novembra 2005 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť J. B., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. R. B., K., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Er 3558/02 a takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Er 3558/02 porušil základné právo J. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. J. B. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 10 000 Sk (slovom desaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. J. B. priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 5 280 Sk (slovom päťtisícdivoosemdesiat slovenských korún), ktorú je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. R. B., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 29. júna 2005 č. k. I. ÚS 123/05-18 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť J. B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Er 3558/02.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta zbytočné prietahy v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 28 Er 3558/02, ktoré do podania sťažnosti ústavnému súdu nebolo skončené.

3. Sťažovateľ okrem vyslovenia porušenia práva podľa označeného článku ústavy a prikázania okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných prietahov žiadal priznať mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk.

Svoju žiadosť odôvodnil nasledovne: *„Uvedenú sumu odôvodňuje sťažovateľ vysokou mierou právnej neistoty. Súd povolil odklad exekúcie na základe podania povinného v I. rade bez toho, aby bližšie preskúmal predpoklady pre povolenie odkladu exekúcie uvedené v § 56 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku.“*

Sťažovateľ zároveň žiadal priznať aj náhradu trov konania.

4. Na základe výzvy ústavného súdu sa k veci písomne vyjadril okresný súd listom sp. zn. Spr-U 3006/2005 z 5. augusta 2005 a právny zástupca sťažovateľa k uvedenému vyjadreniu stanoviskom z 12. septembra 2005.

4.1. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedol: „(...) v plnom rozsahu trvám na vyjadrení k ústavnej sťažnosti J. B. zo dňa 14. 4. 2005. Mám za to, že vo veci 28 Er/3558/2002 nebol súdom spôsobený žiaden prietah, preto navrhujem, aby Ústavný súd SR vyslovil, že postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 28 ER/3558/2002 nebolo porušené ústavné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného Čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Zároveň Vám oznamujem, že súhlasím s prejednaním bez ústneho pojednávania.“

Vo vyjadrení zo 14. apríla 2005 predseda okresného súdu okrem chronológie úkonov okresného súdu uviedol: „Ide o vykonávacie konanie, pri ktorom nie je možné hovoriť o skutkovo a právne zložitej veci. (...)

K prerušeniu exekučného konania došlo v dôsledku rozhodnutia o odklade exekúcie do skončenia dovolacieho konania. (...)

Podľa názoru súdu jediný prietah spôsobil sám sťažovateľ, resp. exekútor tým, že nekonal vo veci po odpadnutí prekážky spočívajúcej v odklade exekúcie. (...)

Súdom nebol spôsobený žiaden prietah. (...)“

4.2. Právny zástupca vo svojom stanovisku uviedol: „S tvrdeniami súdu uvedenými v jeho písomnom stanovisku sťažovateľ nesúhlasí, a to z viacerých dôvodov. Okresný súd v Prešove na svoju obranu okrem iného uvádza, že jediný prietah v konaní spôsobil sťažovateľ, a to tým, že po odpadnutí prekážky spočívajúcej v odklade exekúcie vo veci nekonal.

K odkladu exekúcie pristúpil Okresný súd v Prešove 11. 12. 2003, kedy bolo vydané predmetné uznesenie, odôvodnené skutočnosťou, že povinný v 1. rade podal dovolanie v konaní 12 C 64/98 (...).

Sťažovateľ sa bezodkladne po doručení predmetného uznesenia o odklade exekúcie dostavil na Okresný súd v Prešove za účelom nahliadnutia do predmetných spisov, aby zistil stav dovolacieho konania. Po nahliadnutí do spisu zistil, že návrhom na začatie dovolacieho konania vo veci je list povinného v 1. rade označený ako dovolanie, adresovaný prezidentskej kancelárii SR a doručený dňa 24. 02. 2003. Toto podanie bolo následne z prezidentskej kancelárie postúpené Okresnému súdu v Prešove. (...)

Príslušným súdom na dovolacie konanie je v tomto prípade Najvyšší súd Slovenskej republiky. (...) je tento jediný oprávnený po postúpení dovolacieho spisu rozhodovať o odložení vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia vo veci samej. Takisto ani príslušné ustanovenia Exekučného poriadku upravujúce odklad exekúcie podľa názoru sťažovateľa neoprávňovali Okresný súd rozhodnúť o odklade exekúcie, najmä s prihliadnutím na obsahovú a formálnu stránku písomného podania povinného v 1. rade označeného ako dovolanie. Sťažovateľ sa domnieva, že Okresný súd v Prešove pri vydaní uznesenia o povolení odkladu exekúcie pochybil, nakoľko na takýto procesný postup, znamenajúci prietah v konaní, neboli splnené zákonné podmienky. (...)“

Sťažovateľ zároveň upravil výšku uplatnených trov právneho zastúpenia na sumu 7 950 Sk a zároveň oznámil, že „súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania“.

5. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označeného článku ústavy. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností, z písomných vyjadrení účastníkov konania a zo spisu okresného súdu sp. zn. 28 Er 3558/02 ústavný súd zistil nasledovný relevantný priebeh a stav predmetného konania:

- 18. marec 1998 - sťažovateľ podal žalobu na okresnom súde vo veci zaplatenia 169 132 Sk s prísl. z titulu náhrady škody;
- „- 27. jún 2002 - okresný súd rozsudkom č. k. 12 C 64/98-127 zaviazal žalovaných zaplatiť sťažovateľovi 169 132 Sk s prísl.;
- 9. august 2002 - rozsudok okresného súdu nadobudol právoplatnosť;“
- 16. september 2002 - sťažovateľ podal JUDr. A. D., Exekútorický úrad K. (ďalej len „exekútorický úrad“) návrh na vykonanie exekúcie;
- 25. september 2002 - exekútorický úrad požiadal okresný súd (sp. zn. Ex 2303/02 BB) o udelenie poverenia na výkon exekúcie (vec vedená na okresnom súde pod sp. zn. 28 Er 3558/02);
- 14. október 2002 - okresný súd poverením č. 5707 035207* poveril exekútorický úrad na vymożenie pohľadávky sťažovateľa proti povinnému v 1. rade žijúcemu a tiež prechodným pobytom v USA a povinnému v 2. rade;
- 6. január 2003 - exekútoriskému úradu bolo faxom doručené vyjadrenie a námietky povinného v 1. rade proti exekúcii;
- 24. február 2003 - povinný v 1. rade predložil Prezidentskej kancelárii v Bratislave dovolanie proti rozsudku okresného súdu z 27. júna 2002;
- 28. február 2003 - exekútoriskému úradu bola doručená námietka povinného v 1. rade proti povereniu na vykonanie exekúcie (podaná na poštovú prepravu v USA 18. februára 2003);
- 3. marec 2003 - okresnému súdu bola doručená námietka povinného v 1. rade proti povereniu na vykonanie exekúcie;
- 8. apríl 2003 - okresný súd oznámil povinnému v 1. rade, že zákon proti povereniu na vykonanie exekúcie nepozná žiadnu formu opravného prostriedku, a upozornil ho na to, že svoje námietky si môže vzniesť u exekútora;

- 15. máj 2003 - odporca v 1. rade doručil exekútorskému úradu námietku proti trovám a vykonaniu exekúcie;
- 27. jún 2003 - exekútorský úrad predložil okresnému súdu námietku povinného v 1. rade proti exekúcii a trovám exekúcie;
- 21. júl 2003 - okresnému súdu bolo doručené oznámenie exekútorského úradu o doručení zásielky (upovedomenie o začatí exekúcie) povinnému v 1. rade na jeho adresu v USA 24. januára 2003;
- 31. júl 2003 - okresný súd vyzval povinného v 1. rade na zaplatenie súdneho poplatku za konanie o námietkach;
- 6. november 2003 - okresný súd opätovne vyzval povinného v 1. rade na zaplatenie súdneho poplatku za konanie o námietkach;
- 3. december 2003 - okresnému súdu bola doručená výzva s nalepenými kolkovými známami v hodnote 8 455 Sk potvrdzujúca zaplatenie súdneho poplatku za konanie o námietkach;
- 6. december 2003 - povinný v 1. rade faxom oznámil exekútorskému úradu vznesenie námietky, resp. vyjadrenie vo veci;
- 11. december 2003 - okresný súd uznesením zamietol námietky povinného proti exekúcii;
- 11. december 2003 - okresný súd uznesením povolil odklad exekúcie proti povinnému v 1. rade do právoplatného ukončenia dovolacieho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 12 C 64/98;
- 5. január 2004 - uznesenia okresného súdu z 11. decembra nadobudli právoplatnosť a vykonateľnosť;
- 7. jún 2004 - okresný súd uznesením zastavil dovolacie konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku;
- 8. júl 2004 - uznesenie okresného súdu zo 7. júna 2004 nadobudlo právoplatnosť;
- 25. november 2004 - sťažovateľ predložil okresnému súdu sťažnosť na prietahy v konaní;
- 30. december 2004 - predseda okresného súdu listom č. Spr. 222119/04 odpovedal na sťažnosť sťažovateľa a oznámil mu, že *„po preskúmaní exekučnej veci (...) som dospel k názoru, že súd v tejto veci koná bez prietahov. Okrem tejto skutočnosti som zistil, že dovolacie konanie v konaní (...) bolo už ukončené, teda súd bude pokračovať vo výkone rozhodnutia. Vaša sťažnosť je nedôvodná a týmto listom ju považujem za vybavenú“*;

- 7. apríl 2005 - exekútorický úrad požiadal okresný súd o informáciu o dovolacom konaní a predložení fotokópie rozhodnutia (uznesenie o ukončení dovolacieho konania);
- 19. apríl 2005 - okresný súd oznámil exekútorškému úradu, že dovolacie konanie bolo pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené uznesením zo 7. júna 2004, ktoré nadobudlo právoplatnosť 8. júla 2004;
- 25. apríl 2005 - exekútorický úrad vydal exekučný príkaz na vykonanie exekúcie predajom nehnuteľnosti a na zriadenie exekučného záložného práva na nehnuteľnosť;
- 25. apríl 2005 - exekútorický úrad ustanovil Ing. P. Č., K., znalkyňu v odbore stavebníctvo, odvetvie pozemné stavby, oceňovanie nehnuteľností, na vypracovanie znaleckého posudku na všeobecnú hodnotu nehnuteľnosti a vydal upovedomenie o čase a mieste oceňovania nehnuteľnosti;
- 4. máj 2005 - znalkyňa vypracovala znalecký posudok nehnuteľnosti;
- 9. máj 2005 - exekútorický úrad doručoval znalecký posudok sťažovateľovi a povinným a vyhlásil dražbu nehnuteľnosti na 9. jún 2005 a požiadal Obecný úrad H. o vyvesenie dražobnej vyhlášky;
- 9. jún 2005 - exekútorický úrad spísal zápisnicu o udelení príklepu vydražiteľovi a zápisnicu o dražbe nehnuteľnosti;
- 7. júl 2005 - okresný súd uznesením schválil príklep udelený pri dražbe nehnuteľnosti vydražiteľovi.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v exekučnom konaní vedenom pod sp. zn. 28 Er 3558/02 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd nezistil v doterajšom priebehu konania žiadnu takú okolnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo faktickej zložitosti veci ovplyvňujúcej dĺžku konania pred okresným súdom. Napokon ani okresný súd vo svojich vyjadreniach nepoukazoval na zložitosť veci.

2. V správaní sťažovateľa nezistil ústavný súd také skutočnosti, ktoré by opodstatňovali konštatovanie o ich vplyve na vznik zbytočných prietáhov v posudzovanom konaní.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prietahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu.

Ústavný súd zdôrazňuje, že obdobie, počas ktorého bolo konanie prerušené, nehodnotí podľa svojej konštantnej judikatúry (I. ÚS 21/02) ako konanie so zbytočnými prietahmi, aj keď možno mať vážne pochybnosti o tom, či v konkrétnom prípade existoval vážny dôvod na prerušenie konania, to však v tomto konaní nebolo predmetom posúdenia.

Vychádzajúc z obsahu sťažnosti a k nej pripojených dokumentov, ako aj zo stanovísk účastníkov konania a na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd konštatoval zbytočné prietahy v období od 8. júla 2004 (uznesenie okresného súdu o zastavení konania o dovolaní nadobudlo právoplatnosť) do 19. apríla 2005 (oznámenie exekútorskému úradu o zastavení konania), t. j. v trvaní viac ako 9 mesiacov.

Ústavný súd konštatuje, že zistená doba zbytočných prietáhov v tomto konaní (9 mesiacov) by sama osebe ešte nemusela znamenať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. S ohľadom však na konkrétne okolnosti daného prípadu túto povahu nadobudlo v celkovom kontexte o posudzovanom konaní s neprimerane dlhou dobou konania okresného súdu od konania o námietkach a dovolacom konaní, čo je už potrebné kvalifikovať ako obdobie, v ktorom dochádzalo k zbytočným prietahom v predmetnom konaní (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 143/05).

Nad rámec ústavný súd poukazuje na to, že napriek tomu, že okresný súd je vo veci konajúcim súdom i exekučným súdom, oznámenie o zastavení dovolacieho konania zo

7. júla 2004 predložil exekútorskému úradu až na základe jeho žiadosti 19. apríla 2005, po predložení ktorého tento v exekúcii riadne pokračoval.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. Podľa § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal bez zbytočných prietáhov v konaní.

Keďže o námietkach v posudzovanej veci už bolo rozhodnuté, ústavný súd nepovažoval za potrebné rozhodnúť v zmysle ustanovenia § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde, t. j. prikázať, aby ten, kto základné právo alebo slobodu porušil svojou nečinnosťou, vo veci konal.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ sa domáhal aj priznania primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 200 000 Sk.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nie je pre sťažovateľa dostatočným zadost'učinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadost'učinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 10 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde, ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 2.

6. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému z účastníkov konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania trovy.

Advokát si uplatnil a vyúčtoval trovy za dva úkony právnej služby vo výške 5 280 Sk.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia s'ťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v roku 2005 je 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu je 150 Sk.

Ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 v sume 5 002 Sk a režijný paušál 300 Sk. S'ťažovateľ má nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom v celkovej výške 5 302 Sk.

Vzhľadom na to, že právny zástupca si uplatnil náhradu trov len vo výške 5 280 Sk, ústavný súd priznal s'ťažovateľovi náhradu trov len vo výške uplatneného nároku, tak ako to je uvedené pod bodom 3 výroku tohto rozhodnutia.

7. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2005